

Міністерство освіти і науки України

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Навчально-науковий юридичний інститут

Ю. В. Кернякевич-Танасійчук

СИСТЕМА ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

*Методичні вказівки для самостійної роботи студентів денної
та заочної форм навчання*

Івано-Франківськ, 2025

Затверджено на засіданні кафедри політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права (протокол № від _____ 2025 року).

Схвалено на засіданні науково-методичної ради навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № від _____ 2025 року).

Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № від _____ 2025 року).

Рецензенти:

І. В. Козич - доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

Ю. І. Микитин – кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

Кернякевич-Танасійчук Ю.В. Система виконання покарань: методичні вказівки для самостійної роботи студентів денної та заочної форм навчання. Івано-Франківськ: Навчально-науковий юридичний інститут Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2025. 43 с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника і призначені для підготовки до семінарських занять з навчальної дисципліни «Система виконання покарань», а також для підготовки до здачі заліку. У методичних вказівках викладені: переліки питань, які виносяться на самостійне вивчення, питання для самоконтролю та практичні завдання. До кожної теми поданий перелік літератури та перелік нормативно-правових актів, які регулюють відповідний вид відносин станом на 1 травня 2025 року.

Методична розробка призначена для студентів, аспірантів, викладачів.

© Кернякевич-Танасійчук Ю.В., 2025

© Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	4
СТРУКТУРА І ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СИСТЕМА ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ».....	6
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ТА ЗАОЧНОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ.....	9
Тема 1. Система виконання покарань: поняття і види.....	9
Тема 2. Історія становлення та розвитку системи виконання покарань України.....	14
Тема 3. Порядок та умови виконання покарань, не пов'язаних з ізоляцією.....	20
Тема 4. Виконання покарань, пов'язаних з ізоляцією.....	26
Тема 5. Оптимізація системи виконання покарань в Україні.....	36

ВСТУП

Інституту «покарання» є одним із центральних інститутів усіх без винятку елементів політики у сфері боротьби зі злочинністю. На рівні кримінально-правової політики визначається поняття, система покарань, кримінально-процесуальна політика закріплює порядок призначення покарань, а кримінально-виконавча політика відповідає за порядок виконання покарань тощо. Стадія виконання вироку, будучи однією із стадій кримінального процесу, одночасно регулюється кримінальним процесуальним та кримінально-виконавчим законодавством України.

Застосування кримінально-виконавчого законодавства в умовах триваючої реформи кримінально-виконавчої системи, приведення її до європейських стандартів є дуже складним завданням і одним з основних, відповідальних напрямків роботи державних органів та всіх інституцій громадянського суспільства на шляху боротьби зі злочинністю. Без кваліфікованих спеціалістів в сфері виконання покарань нам навряд чи справитись з проблемами, пов'язаними з процесом виконання покарань, виправленням та ресоціалізацією засуджених. Підготовка юристів-фахівців у сфері виконання покарань повинна стати одним з пріоритетних напрямів у правоохоронній діяльності держави на сучасному етапі. Важливо, щоб здобувачі освіти оволоділи необхідними знаннями у сфері виконання покарань і могли їх застосовувати на практиці.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Система виконання покарань» є формуванні у майбутніх фахівців (магістрів) знань про систему виконання покарань, історію її формування, сучасний стан та перспективи розвитку задля вироблення шляхів подальшого реформування та удосконалення системи виконання покарань України.

Основними цілями вивчення дисципліни «Система виконання покарань» є набуття здобувачами освіти знань про: розуміння покарання в кримінальному та кримінально-виконавчому аспекті; систему виконання

покарань та її елементи; види систем виконання покарань; історію становлення та розвитку системи виконання покарань України; порядок та умови виконання покарань, не пов'язаних з ізоляцією; виконання покарань, пов'язаних з ізоляцією; оптимізацію системи виконання покарань в Україні.

СТРУКТУРА І ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СИСТЕМА ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ»

Тема 1. Система виконання покарань: поняття і види.

Поняття покарання: кримінальний та кримінально-виконавчий аспекти.
Виконання покарання та відбування покарання: співвідношення понять.
Система виконання покарань: поняття та елементи.

Класифікація систем виконання покарань.

Загальна характеристика пенсільванської (філадельфійської) системи виконання покарань.

Особливості обернської системи виконання покарань.

Загальна характеристика англійської прогресивної або поступової (висхідної) системи виконання покарань.

Ірландська система виконання покарань.

Система реформаторіїв.

Борстальська система виконання покарань.

Женевська або обанельська система виконання покарань.

Тема 2. Історія становлення та розвитку системи виконання покарань України.

Система виконання покарань за часів Київської Русі. Розвиток системи виконання покарань за часів Литовсько-руської доби.

Система виконання покарань в період Запорізької Січі та Гетьманщини.
Формування системи виконання покарань в період становлення української державності (УНР).

Система виконання покарань у період перебування України у складі СРСР.

Система виконання покарань за часів становлення незалежної України.
Сучасний стан системи виконання покарань України та особливості її функціонування в умовах воєнного стану.

Тема 3. Порядок та умови виконання покарань, не пов'язаних з ізоляцією.

Виконання покарання у виді штрафу. Порядок сплати штрафу.

Виконання покарання у виді конфіскації майна. Звернення до виконання вироку про призначення конфіскації майна

Виконання покарання у виді позбавлення військового, спеціальною звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу. Звернення до виконання вироку про позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.

Виконання покарання у виді позбавлення державної нагороди України.

Виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Порядок виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Виконання покарання у виді громадських робіт. Порядок виконання покарання у виді громадських робіт. Умови відбування цього виду покарання.

Виконання покарання у виді виправних робіт. Порядок виконання покарання у виді виправних робіт. Умови відбування цього покарання.

Виконання покарання у виді службових обмежень для військовослужбовців. Обмеження, що покладаються на військовослужбовця, засудженого до цього виду покарання. Умови відбування цього покарання.

Виконання покарання у виді пробаційного нагляду.

Тема 4. Виконання покарань, пов'язаних з ізоляцією.

Виконання та відбування покарання у виді арешту засудженими військовослужбовцями.

Виконання покарання у виді обмеження волі. Місця відбування покарання у виді обмеження волі. Порядок і умови виконання та відбування покарання у виді обмеження волі.

Виконання покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Порядок направлення та прийому засуджених у дисциплінарний батальйон. Розміщення та режим утримання засуджених у дисциплінарному батальйоні.

Виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк. Визначення засудженому до позбавлення волі виду колонії. Класифікація засуджених до позбавлення волі на певний строк. Направлення засуджених до позбавлення волі для відбування покарання. Режим у колоніях: поняття, зміст та основні вимоги. Умови відбування покарання у колоніях. Праця засуджених до позбавлення волі. Виховний вплив на засуджених до позбавлення волі. Особливості відбування покарання в колоніях різних видів. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими жінками і неповнолітніми.

Виконання покарання у виді довічного позбавлення волі. Місця відбування покарання у виді довічного позбавлення волі. Порядок і умови відбування покарання у виді довічного позбавлення волі.

Тема 5. Оптимізація системи виконання покарань в Україні.

Проблеми функціонування системи виконання покарань України. Визначення ефективності виконання покарань. Показники ефективності виконання покарань

Стан правопорядку в установах виконання покарань.

Виховна робота із засудженими.

Виробничо-господарська діяльність у системі виконання покарань.

Медичне обслуговування.

Стан організації харчування в установах виконання покарань.

Робота з кадрами кримінально-виконавчої служби.

Робота підрозділів пробації.

Оптимізація процесу виконання покарань.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ТА ЗАОЧНОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ

Тема 1. Система виконання покарань: поняття і види.

Перелік питань для вивчення:

1. Система виконання покарань та пенітенціарна система: співвідношення понять.
2. Пенітенціарна функція держави.
3. Сучасні системи виконання покарань.

Поняття «система виконання покарань» є доволі розповсюдженим та загальноживаним. Однак відсутня дефініція цього поняття у нормативно – правових актах нашої держави, що призводить до неоднозначного його тлумачення.

Опрацьовуючи дану тему, студенти повинні засвоїти та з'ясувати такі питання, як поняття пенітенціарної функції держави, співвідношення понять «система виконання покарань» та «пенітенціарна система». Необхідно проаналізувати основні види систем виконання покарань у зарубіжних країнах сьогодення.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність англійської прогресивної (поступової) системи виконання покарань.
2. Назвіть елементи ірландської пенітенціарної системи.
3. Визначте, що таке борстсальська система.
4. Охарактеризуйте систему реформаторіїв

Практичні завдання:

1. Визначте поняття «пенітенціарна функція держави».
2. Проаналізуйте наукові підходи щодо визначення поняття «система виконання покарань» і сформулюйте своє визначення цього поняття.
3. Складіть порівняльну таблицю понять «кримінально-виконавча система», «система виконання покарань» та «пенітенціарна система».
4. Перелічіть сучасні системи виконання покарань.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

I. Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Кримінальний кодекс України від 5.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>
4. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI05. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page18>
5. Про Державну кримінально-виконавчу службу України: Закон України від 23.06.2005 р. № 2713-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2713-15>
6. Про схвалення Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022-2024 роках: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 р. № 1153-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2022-%D1%80#Text>

II. Підручники та навчальні посібники:

1. Автухов К.А. Кримінально-виконавче право: навч. посіб. (відповіді на екзаменаційні питання та питання до практичних занять) / за заг. ред. А. Х. Степанюка. Х.: Право, 2015. 160 с.
2. Богатирьов І. Г. Кримінально-виконавче право : навч. посіб. Чернігів, 1998. 164 с.
3. Гель А.П. Кримінально-виконавче право України: навч. посіб. / за ред. А. Х. Степанюка. К. : Юрінком Інтер. 2008. 624 с.
4. Кримінально-виконавче право: Навчальний посібник / за ред. Т.А. Денисової. К.: Істина, 2008. 400 с.
5. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / за ред. М. І. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. Київ - Харків : Юрінком Інтер - Право, 2002. 416 с.
6. Кримінально-виконавче право України (Загальна та Особлива частини) : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Джужи. [2-ге вид.]. К.: Юрінком Інтер, 2002. 448 с.
7. Кримінально-виконавче право України: підручник / за заг. ред. В. М. Трубникова. Х. : Право. 2001. 384 с.
8. Кримінально-виконавче право України: підручник / за ред. А. Х. Степанюка. Х.: Право, 2006. - 256с.
9. Кримінально-виконавче право України. Загальна та Особлива частини: підручник / за заг. ред. д.ю.н., проф. О. М. Литвинова та д.ю.н., проф. А. Х. Степанюка. Київ: ВД «Дакор», 2015. 632 с.
10. Кримінально-виконавче право України: підручник: у 2-х т. / А. А. Музика, В. Я. Конопельський, Є.О. Письменський та ін.; за заг. ред. д.ю.н., проф. Є. Ю. Бараша. Київ: Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т. П., 2018. Т. 1. 364 с. – Т. 2. 622 с.
11. Кримінально-виконавче право України (у схемах та таблицях): навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Олефіра та проф. О. Г. Колба. Київ, 2016. 264 с.

12. Кримінологія : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Джузи. К.: Прецедент, 2004. 208 с.

13. Курс кримінально-виконавчого права України : Загальна та Особлива частини; навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Джузи. К. ; Юрінком Інтер, 2000. 304 с.

14. Марисюк К.Б. Кримінально-виконавче право України в схемах і таблицях: навчальний посібник / К. Б. Марисюк. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 422 с.

15. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина : підручн. Видання 3-тє, доп і перероб. Одеса, Фенікс, 2018. 394 с.

III. Додаткова література:

1. Богатирьов І. Г. Українська пенітенціарна наука: монографія. Х.: Харк. юрид, ун-т, 2008. 294 с.
2. Кернякевич-Танасійчук Ю.В. Кримінально-виконавча політика України: монографія. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2019. 336 с.
3. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Періодизація становлення та розвитку кримінально-виконавчої політики України. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 3. С. 331. С. 329–333.
4. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Щодо визначення змісту поняття «система виконання покарань». *Політика в сфері боротьби зі злочинністю*: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Івано-Франківськ, 13-14 березня 2015 р.). Івано-Франківськ. 2015. С. 21-23.
5. Кримінально-виконавчий кодекс України; науково-практичний коментар / [Степанюк А. Х., Яковець І.С.]; за заг. ред. А. Х. Степанюка. Х.: ТОВ «Одісей», 2005. 560 с.
6. Марисюк К. Б. Ірландська прогресивна пенітенціарна (в'язнична) система. *Порівняльно-аналітичне право*. 2014. № 3. С. 169-171.

7. Михалко І. С. Позитивний досвід діяльності пенітенціарних систем у зарубіжних країнах як підстава новацій у кримінально-виконавчому законодавстві України. *Наук. вісн. Ужгород, нац. ун-ту. Серія Право*. 2014. № 28. т. 3 С. 26-30.
8. Прусс В. М. Пенітенціарна система України: монографія / В. М. Прусс, Д. В. Ягунов, О. : Фенікс. 2006, - 252 с.
9. Пташинський О. Б. Пенітенціарна система України. К., 1994. 204 с.
10. Радов Г. О. Доктринальна модель Закону «Про пенітенціарну систему України». *Проблеми пенітенціарної теорії і практики: Бюл. Київ. ін-ту внутр. справ*. К., 1997. № 1 (2). С.11-52.
11. Радов Г. О. Роль та місце пенітенціарної системи в структурі державного управління України. *Проблеми пенітенціарної теорії і практики*. 1997. № 2. С. 5-10.
12. Севостьянов В. П. Кримінально-виконавча система України: від кризи до стагнації. *Форум права*. 2010. № 4. С. 804-809.
13. Смоляр Є. А. Прогресивна система виконання покарання в умовах реформування державної кримінально-виконавчої служби України. *Питання боротьби зі злочиністю*. 2016. № 31. С. 249-264.
14. Степанюк А. Х. Втілення міжнародних стандартів у практику діяльності кримінально-виконавчої системи України : [монографія] / А. Х. Степанюк, І.С. Яковець. Х.: Вид-во «Кроссрод», 2007. 184 с.
15. Фріс П. Л. Нарис історії кримінально-правової політики України : [монографія] /П. Л. Фріс ; [за заг. ред. М. В. Костицького]. К. : Атіка, 2005. 124 с.
16. Чомахашвілі О. Ш., Микитась І. М. Зарубіжний досвід діяльності системи виконання покарань. *Вісник Академії адвокатури України. Серія «Право: наука, практика»*. 2011. № 3 (22). С. 133-139.
17. Ягунов Д. В. Пенітенціарна система України: історичний розвиток, сучасні проблеми та перспективи реформування : [монографія] / Д. В.

Ягунов; Держ. пенітенціар. служба України. 4-те вид., переробл. та допов. Одеса: Фенікс, 2011. 445 с.

18. Яковець І. С. Теоретичні та прикладні засади оптимізації процесу виконання кримінальних покарань : [монографія] / І. С. Яковець. Х.: Право, 2013. 392 с.
19. Яцишин М. М. Історико-правові засади кримінально-виконавчої політики України: монографія. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. 440 с.

Тема 2. Історія становлення та розвитку системи виконання покарань України.

Перелік питань для вивчення:

1. Каральний (допенітенціарний) етап розвитку кримінально-виконавчої системи України.
2. Філантропічний етап розвитку кримінально-виконавчої системи України.
3. Політичний етап розвитку кримінально-виконавчої системи України.
4. Сучасний стан системи виконання покарань України.

Дослідження історії становлення системи виконання покарань України дає можливість визначити пріоритетні напрямки розвитку та реформування кримінально-виконавчої системи України в умовах сьогодення. Вивчаючи дану тему, необхідно проаналізувати особливості системи виконання покарань трьох головних періодів: карального (до пенітенціарного), філантропічного і політичного. Окрім того, студенти повинні визначити ознаки системи виконання покарань України.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть особливості виконання покарань за часів Київської Русі.
2. Охарактеризуйте Виправно-трудоий кодекс УРСР 1925 р.
3. Охарактеризуйте Виправно-трудоий кодекс УРСР 1970 р.
4. Дайте характеристику Кримінально-виконавчому кодексу України.

Практичні завдання:

1. Зобразити схематично етапи становлення системи виконання покарань в Україні та назвати притаманні їм ознаки.
2. Підготувати реферат на тему: «Історія становлення і розвитку покарання у виді смертної кари в Україні»
3. Підготувати реферат на тему: «Система виконання покарань у період перебування України у складі СРСР».
4. Назвати ознаки системи виконання покарань незалежної України.
5. Назвати виклики для кримінально-виконавчої системи в умовах воєнного стану.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

I. Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Кримінальний кодекс України від 5.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>
4. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI05. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page18>

5. Про Державну кримінально-виконавчу службу України: Закон України від 23.06.2005 р. № 2713-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2713-15>
6. Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/160-19?test=NOaMfL2dtr58Lry6ZiEWNJ7fHI48Us80msh8Ie6>
7. Про схвалення Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022-2024 роках: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 р. № 1153-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2022-%D1%80#Text>

II. Підручники та навчальні посібники:

1. Автухов К.А. Кримінально-виконавче право: навч. посіб. (відповіді на екзаменаційні питання та питання до практичних занять) / за заг. ред. А. Х. Степанюка. Х.: Право, 2015. 160 с.
2. Богатирьов І. Г. Кримінально-виконавче право : навч. посіб. Чернігів, 1998. 164 с.
3. Гель А.П. Кримінально-виконавче право України: навч. посіб. / за ред. А. Х. Степанюка. К. : Юрінком Інтер. 2008. 624 с.
4. Кримінально-виконавче право: Навчальний посібник / за ред. Т.А. Денисової. К.: Істина, 2008. 400 с.
5. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / за ред. М. І. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. Київ - Харків : Юрінком Інтер - Право, 2002. 416 с.
6. Кримінально-виконавче право України (Загальна та Особлива частини) : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Джужи. [2-ге вид.]. К.: Юрінком Інтер, 2002. 448 с.
7. Кримінально-виконавче право України: підручник / за заг. ред. В. М. Трубникова. Х. : Право. 2001. 384 с.

8. Кримінально-виконавче право України: підручник / за ред. А. Х. Степанюка. Х.: Право, 2006. - 256с.
9. Кримінально-виконавче право України. Загальна та Особлива частини: підручник / за заг. ред. д.ю.н., проф. О. М. Литвинова та д.ю.н., проф. А. Х. Степанюка. Київ: ВД «Дакор», 2015. 632 с.
10. Кримінально-виконавче право України: підручник: у 2-х т. / А. А. Музика, В. Я. Конопельський, Є.О. Письменський та ін.; за заг. ред. д.ю.н., проф. Є. Ю. Бараша. Київ: Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т. П., 2018. Т. 1. 364 с. – Т. 2. 622 с.
11. Кримінально-виконавче право України (у схемах та таблицях): навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Олефіра та проф. О. Г. Колба. Київ, 2016. 264 с.
12. Кримінологія : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Джужи. К.: Прецедент, 2004. 208 с.
13. Курс кримінально-виконавчого права України : Загальна та Особлива частини; навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Джужи. К. ; Юрінком Інтер, 2000. 304 с.
14. Марисюк К.Б. Кримінально-виконавче право України в схемах і таблицях: навчальний посібник / К. Б. Марисюк. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 422 с.
15. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина : підручн. Видання 3-те, доп і перероб. Одеса, Фенікс, 2018. 394 с.

III. Додаткова література:

1. Богатирьов І. Г. Українська пенітенціарна наука: [монографія] / Іван Григорович Богатирьов. Х.: Харк. юрид. ун-т. 2008. 294 с.
2. Іванов В. М. Історія держави і права України: підручник. Київ: КУП НАНУ, 2013. 892 с.
3. Іваньков І. В. Нормативно-правове забезпечення реформування кримінально-виконавчої системи України в перші роки незалежності

- (1991–2000 pp.) *Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності*. 2012. № 1. С. 105-110.
4. Історія вчень про державу і право: підручник / за ред. проф. Г. Г. Демиденка, проф. О. В. Петришина. Харків: Право, 2009. 256 с.
 5. Історія держави і права України: навчальний посібник / В. М. Калашніков, Г. Г. Кривчик, К. А. Марков; за ред. В. М. Калашнікова. Дніпропетровськ, 2012. 261 с.
 6. Історія держави і права України: підручник. У 2-х т. / за ред. В. Я. Тація, А. Й. Рогожина, В. Д. Гончаренко. Том 1. Київ : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. 656 с.
 7. Карпенко М. І. Смертна кара: бути чи не бути? / М. І. Карпенко, А. В. Бандурович. *Юридична наука*. 2013. № 5. С. 62-69.
 8. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Кримінально-виконавча політика України: монографія. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2019. 336 с.
 9. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Щодо визначення змісту поняття «система виконання покарань». Матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Політика в сфері боротьби зі злочинністю» (м. Івано-Франківськ, 13-14 березня 2015 р.) Івано-Франківськ. 2015. С. 21-23.
 10. Кондратішина В. В. Кримінально-виконавча політика України: формування та реалізація: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право». Львів, 2009. 20 с.
 11. Кримінально - виконавчий кодекс України: науково-практичний коментар / [Степанюк А. Х., Яковець І. С.]; за заг. ред. А. Х. Степанюка. Х.: ТОВ «Одісей», 2005. 560 с.
 12. Кульчицький В. С., Тищик Б. Й. Історія держави і права України / В. С. Кульчицький, Б. Й. Тищик. К., 2001. 198 с.

13. Олійник О. І. Розвиток організаційно-правових основ системи виконання покарань в Україні в 30-х роках. *Проблеми пенітенціарної теорії і практики*. 2000. №5. С. 92-100.
14. Прусс В. М. Пенітенціарна система України : монографія / В. М. Прусс, Д. В. Ягунов. О. : Фенікс, 2006. 252 с.
15. Пташинський О. Б. Пенітенціарна система України. К., 1994. - 204 с.
16. Севостьянов В. П. Кримінально-виконавча система України: від кризи до стагнації. *Форум права*. 2010. № 4. С. 804-809.
17. Степанюк А. Х. Втілення міжнародних стандартів у практику діяльності кримінально-виконавчої системи України : [монографія] / А. Х. Степанюк, І.С. Яковець. Х. : Вид-во «Кроссруд», 2007. 184 с.
18. Тимошук О. В. Пенітенціарна система гетьманату П. Скоропадського (29 квітня - 14 грудня 1918 р.). *Проблеми пенітенціарної теорії і практики*. 2000. №5. С. 87-91.
19. Фріс П. Л. Нарис історії кримінально-правової політики України : [монографія] / П. Л. Фріс ; [за заг, ред. М. В. Костицького]. К. : Атіка, 2005.- 124 с.
20. Христич Ірина. Генезис пенітенціарної системи в Україні та світі. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 5. С. 255-266.
21. Чомахашвілі О. Ш., Микитась І. М. Зарубіжний досвід діяльності системи виконання покарань. *Вісник Академії адвокатури України. Серія «Право: наука, практика»*. 2011. № 3 (22). С. 133-139.
22. Ягунов Д. В. Пенітенціарна система України: історичний розвиток, сучасні проблеми та перспективи реформування : [монографія] / Д. В. Ягунов; Держ. пенітенціар. служба України, - 4-те вид., переробл. та допов. Одеса : Фенікс, 2011. 445 с.
23. Яковець І.С. Теоретичні та прикладні засади оптимізації процесу виконання кримінальних покарань : [монографія] / І. С. Яковець. Х. Право, 2013. 392 с.

24. Яцишин М.М. Історико-правові засади кримінально-виконавчої політики України: [монографія] / М. М. Яцишин. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. 448 с.

Тема 3. Порядок та умови виконання покарань, не пов'язаних з ізоляцією.

Перелік питань для вивчення:

1. Особливості виконання майнових покарань в Україні.
2. Роль Державної виконавчої служби у виконанні окремих покарань, не пов'язаних з ізоляцією.
3. Умови відбування покарання та відповідальність засуджених до покарання у виді громадських робіт.
4. Особливості виконання покарання у виді пробаційного нагляду.

За зв'язком з ізоляцією від суспільства покарання можна поділити на дві групи: покарання, пов'язані з ізоляцією від суспільства (арешт для військовослужбовців, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний строк, довічне позбавлення волі) та покарання, не пов'язані з ізоляцією від суспільства (усі інші, крім зазначених, види покарань). Ця класифікація покарань має першочергове значення для кримінально-виконавчого права. При опрацюванні теми студенти повинні визначити види покарань, які не пов'язані з ізоляцією. Необхідно проаналізувати порядок та умови відбування покарань у виді штрафу та конфіскації майна, покарань у виді позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу та позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, позбавлення державної нагороди. Слід дослідити особливості виконання покарань у виді громадських робіт, а також покарання у виді пробаційного нагляду.

Питання для самоконтролю:

1. Які обов'язки органів, що мають право анулювати дозвіл на зайняття певними видами діяльності?
2. Які підстави для виконання покарання у виді громадських робіт?
3. Яка відповідальність засуджених за невиконання громадських робіт?
4. Які основні обов'язки та заборони, встановлені для засуджених до виправних робіт?
5. Яка процедура та розмір утримань з грошового забезпечення засуджених військовослужбовців?

Практичні завдання:

1. Назвати реквізити і зміст акта опису та арешту майна засудженого.
2. Назвати функції уповноважених органів пробації та органів місцевого самоврядування при виконанні покарання у виді громадських робіт.
3. Провести порівняльний аналіз порядку та умов виконання покарань, не пов'язаних з ізоляцією за законодавством України і за законодавством однієї з європейських держав.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

I. Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Мінімальні стандартні правила ООН стосовно заходів, не пов'язаних з тюремним ув'язненням (Токійські правила) 14.12.1990 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_907
3. Мінімальні стандартні правила ООН, які стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила) 29.11.1985 р. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_211

4. Кримінальний кодекс України від 5.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
5. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>
6. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI05. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page18>
7. Про Державну кримінально-виконавчу службу України: Закон України від 23.06.2005 р. № 2713-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2713-15>
8. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>
9. Про затвердження Порядку здійснення нагляду та проведення соціально-виховної роботи із засудженими до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі: наказ Міністерства юстиції від 29.01.2019 р. № 272/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0120-19#Text>
10. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1403-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>
11. Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/160-19?test=NOaMfL2dtr58Lry6ZiEWNJ7fHI48Us80msh8Ie6>
12. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
13. Про схвалення Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022-2024 роках: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 р. № 1153-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2022-%D1%80#Text>

II. Підручники та навчальні посібники:

1. Автухов К.А. Кримінально-виконавче право: навч. посіб. (відповіді на екзаменаційні питання та питання до практичних занять) / за заг. ред. А. Х. Степанюка. Х.: Право, 2015. 160 с.
2. Богатирьов І. Г. Кримінально-виконавче право : навч. посіб. Чернігів, 1998. 164 с.
3. Гель А.П. Кримінально-виконавче право України: навч. посіб. / за ред. А. Х. Степанюка. К. : Юрінком Інтер. 2008. 624 с.
4. Кримінально-виконавче право: Навчальний посібник / за ред. Т.А. Денисової. К.: Істина, 2008. 400 с.
5. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / за ред. М. І. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. Київ - Харків : Юрінком Інтер - Право, 2002. 416 с.
6. Кримінально-виконавче право України (Загальна та Особлива частини) : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Джужи. [2-ге вид.]. К.: Юрінком Інтер, 2002. 448 с.
7. Кримінально-виконавче право України: підручник / за заг. ред. В. М. Трубникова. Х. : Право. 2001.384 с.
8. Кримінально-виконавче право України: підручник / за ред. А. Х. Степанюка. Х.: Право, 2006. - 256с.
9. Кримінально-виконавче право України. Загальна та Особлива частини: підручник / за заг. ред. д.ю.н., проф. О. М. Литвинова та д.ю.н., проф. А. Х. Степанюка. Київ: ВД «Дакор», 2015. 632 с.
10. Кримінально-виконавче право України: підручник: у 2-х т. / А. А. Музика, В. Я. Конопельський, Є.О. Письменський та ін.; за заг. ред. д.ю.н., проф. Є. Ю. Бараша. Київ: Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т. П., 2018. Т. 1. 364 с. – Т. 2. 622 с.
11. Кримінально-виконавче право України (у схемах та таблицях): навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Олефіра та проф. О. Г. Колба. Київ, 2016. 264 с.

- 12.Кримінологія : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Джужи. К.: Прецедент, 2004. 208 с.
- 13.Курс кримінально-виконавчого права України : Загальна та Особлива частини; навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Джужи. К. ; Юрінком Інтер, 2000. 304 с.
- 14.Марисюк К.Б. Кримінально-виконавче право України в схемах і таблицях: навчальний посібник / К. Б. Марисюк. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 422 с.
- 15.Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина : підручн. Видання 3-те, доп і перероб. Одеса, Фенікс, 2018. 394 с.

III. Додаткова література:

1. Богатирьова О. І. Особливості виправлення та ресоціалізації засуджених, що відбувають покарання, не пов'язані з позбавленням волі. *Міжнародний юридичний вісник: збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2015. Вип.1 (2). С. 59–63.
2. Богатирьов І. Методологія впровадження кримінальних покарань, альтернативних позбавленню волі. *Право України*. 2004. № 7. С. 21–25.
3. Гуцуляк М. Я. Основні засоби виправлення та ресоціалізації засуджених до покарання у вигляді громадських робіт. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2009. № 3 URL: <http://journal.lvduvs.edu.ua/#> (дата звернення: 12.02.2017).
4. Гуцуляк М. Я. Правовий статус осіб, засуджених до покарання у виді громадських робіт. *Вісник Запорізького національного університету. Серія Юридичні науки*. 2010. № 3. С. 138–142.
5. Давлатов Ш.Б. Актуальні проблеми призначення та виконання конфіскації майна та їхній вплив на перспективи існування даного покарання у кримінальному праві України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 4. С. 316-319.

6. Дрьомін В.М. Соціальні та правові підстави застосування в Україні покарань, альтернативних позбавленню волі. *Право України*. 2000. № 6. С. 27–31.

7. Дрьомін В.М. Динаміка та структура застосування покарань, не пов'язаних із позбавленням волі. *Вісник Одеського інституту внутрішніх справ*. 2000. № 2. С. 28–30.

8. Житник Г.В. Виконання та відбування покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю: дис. ... к-та юрид. наук: 12.00.08/ Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2017. 223 с.

9. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Кримінально-виконавча політика України: монографія. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2019. 336 с.

10. Козирєва В. Конфіскація майна: теорія і практика застосування. *Право України*. 2006. № 1. С. 98–102.

11. Ніколаєнко Т.Б. Деякі питання нормативного регулювання позбавлення військового звання як виду покарання. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. №2. С. 117–120.

12. Олефір Л. І. Пробація як важлива сфера діяльності у напрямку виконання альтернативних видів покарань в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. Вип. 1. С. 55–57.

13. Оrobeць К. М. Пробаційний нагляд – новий вид покарання в Україні: аналіз законодавчої реформи як напрямку кримінально-правової політики з точки зору аксіологічного підходу. *Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»)*. 2023. № 11 (17). С. 653-662.

14. Оrobeць К. М. Покарання у виді пробаційного нагляду: особливості призначення та виконання. *Наука і техніка сьогодні. (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»)*. 2024. № 1 (29). С. 147-160.

15. Парасюк Н. М. Позбавлення державної нагороди України у системі покарань. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2025. Випуск № 01. С. 634-639.
16. Пономаренко Ю. А. Пробаційний нагляд як вид покарання за кримінальним правом України. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2024. № 2 (22). С. 166-188.
17. Селезньов М. О. Кримінально-виконавча характеристика покарання у виді виправних робіт: автореф. дис. ... к-та юрид. наук: 12.00.08. Дніпропетровськ, 2010. 22 с.
18. Старосольська С.П. Поняття та система покарань, не пов'язаних з ізоляцією особи. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2014. №1. С. 301–312.
19. Черненко М.П. Виконання майнових покарань. Х.: Видавець СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2006. 176 с.
20. Черненко М. П. Проблеми теорії і практики виконання майнових покарань: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2003. 21 с.
21. Черкасов С.В. Альтернативні покарання: сучасний стан впровадження та проблеми ефективності. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. №3. С. 212–214.
22. Шинальський О.І. Організація та забезпечення прокурорського нагляду за додержанням законів при виконанні покарань у виді штрафу та конфіскації майна. *Вісник прокуратури*. 2006. № 4. С. 9–22.
23. Яковець І.С., Автухов К. А. Проблемні питання виконання кримінального покарання у виді штрафу. *Вісник кримінологічної асоціації України*. Харків, 2017. №2(16). С.150–159.
24. Яковець І. С. Теоретичні та прикладні засади оптимізації процесу виконання кримінальних покарань: монографія. Харків: Право, 2013. 392 с.

Тема 4. Виконання покарань, пов'язаних з ізоляцією.

Перелік питань для вивчення:

1. Особливості порядку виконання (відбування) арешту засудженими військово- службовцями.
2. Органи та установи виконання покарання у виді обмеження волі.
3. Первинна класифікація засуджених до позбавлення волі.
4. Вторинна класифікація засуджених до позбавлення волі та їх розподіл в середині установ виконання покарань.
5. Матеріально-побутове та медико-санітарне забезпечення засуджених до позбавлення волі.
6. Особливості правового статусу засуджених до довічного позбавлення волі.

Покарання, які пов'язані з ізоляцією від суспільства загалом та покарання у виді позбавлення волі на певний строк зокрема є найпоширенішим видом покарання. При відбуванні покарань, пов'язаних з ізоляцією суспільства спостерігається застосування різного ступеня правообмежень до засуджених осіб. При вивченні теми студенти повинні засвоїти поняття покарань, пов'язаних з ізоляцією. Необхідно проаналізувати особливості виконання покарань у виді арешту для військовослужбовців, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Особливу увагу слід звернути на порядок, місце та умови відбування покарань у виді позбавлення волі на певний строк та довічного позбавлення волі.

Питання для самоконтролю:

1. Який порядок прийняття засуджених до дисциплінарного батальйону?
2. Які види установ виконання покарань визначені Кримінально-виконавчим кодексом України?
3. Визначте порядок матеріально-побутового забезпечення засуджених до позбавлення волі.
4. Які функції виконує праця в процесі виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк?

Практичні завдання:

1. Назвати функції, які виконує режим в установах виконання покарань.
2. Назвати засоби забезпечення режиму в установах виконання покарань.
3. Визначити особливості відбування покарання у виді позбавлення волі на певний строк засудженими жінками і неповнолітніми.
4. Окреслити проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі в Україні та запропонувати шляхи їх вирішення.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

I. Нормативно-правові акти:

1. Європейські пенітенціарні (в'язничні) правила 12.02.1987 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_032
2. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
3. Кримінальний кодекс України від 5.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
4. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>

5. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI05. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page18>
6. Мінімальні стандартні правила ООН, які стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила) 29.11.1985 р. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_211
7. Мінімальні стандартні правила поводження з ув'язненими 30.08.1955 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_212
8. Порядок визначення засудженим виду установи виконання покарань, направлення для відбування покарання засуджених до позбавлення волі на певний строк, довічного позбавлення волі, обмеження волі та їх переведення: затв. наказом Міністерства юстиції України від 27.02.2017 р. № 680/5. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0265-17#n14>
9. Положення про центральну та міжрегіональну комісії з питань визначення засудженим до позбавлення волі виду установи виконання покарань, місця відбування покарання особам, засудженим до позбавлення волі на певний строк, довічного позбавлення волі, обмеження волі, їх направлення і переведення для відбування покарання: затв. наказом Міністерства юстиції України від 27.02.2017 р. № 680/5. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0266-17/para4#n4>
10. Правила ООН, які стосуються захисту неповнолітніх, позбавлених волі 14.12.1990 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_205
11. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 01.12.1994 р. № 264/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/264/94-вр>
12. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>

13. Про Державну кримінально-виконавчу службу України: Закон України від 23.06.2005 р. № 2713-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2713-15>
14. Про затвердження Інструкції про умови праці та заробітну плату засуджених до обмеження волі або позбавлення волі: наказ Міністерства юстиції від 07.03.2013 р. № 396/5 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0387-13>
15. Про затвердження Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань: наказ Міністерства юстиції України від 28.08.2018 р. № 2823/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1010-18>
16. Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/160-19?test=NOaMfL2dtr58Lry6ZiEWNJ7fHI48Us80msh8Ie6>
17. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
18. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI . URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3160-17>
19. Про схвалення Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022-2024 роках: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 р. № 1153-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2022-%D1%80#Text>

II. Підручники та навчальні посібники:

1. Автухов К.А. Кримінально-виконавче право: навч. посіб. (відповіді на екзаменаційні питання та питання до практичних занять) / за заг. ред. А. Х. Степанюка. Х.: Право, 2015. 160 с.

2. Богатирьов І. Г. Кримінально-виконавче право : навч. посіб. Чернігів, 1998. 164 с.
3. Гель А.П. Кримінально-виконавче право України: навч. посіб. / за ред. А. Х. Степанюка. К. : Юрінком Інтер. 2008. 624 с.
4. Кримінально-виконавче право: Навчальний посібник / за ред. Т.А. Денисової. К.: Істина, 2008. 400 с.
5. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / за ред. М. І. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. Київ - Харків : Юрінком Інтер - Право, 2002. 416 с.
6. Кримінально-виконавче право України (Загальна та Особлива частини) : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Джужи. [2-ге вид.]. К.: Юрінком Інтер, 2002. 448 с.
7. Кримінально-виконавче право України: підручник / за заг. ред. В. М. Трубникова. Х. : Право. 2001.384 с.
8. Кримінально-виконавче право України: підручник / за ред. А. Х. Степанюка. Х.: Право, 2006. - 256с.
9. Кримінально-виконавче право України. Загальна та Особлива частини: підручник / за заг. ред. д.ю.н., проф. О. М. Литвинова та д.ю.н., проф. А. Х. Степанюка. Київ: ВД «Дакор», 2015. 632 с.
- 10.Кримінально-виконавче право України: підручник: у 2-х т. / А. А. Музика, В. Я. Конопельський, Є.О. Письменський та ін.; за заг. ред. д.ю.н., проф. Є. Ю. Бараша. Київ: Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т. П., 2018. Т. 1. 364 с. – Т. 2. 622 с.
- 11.Кримінально-виконавче право України (у схемах та таблицях): навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Олефіра та проф. О. Г. Колба. Київ, 2016. 264 с.
- 12.Кримінологія : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Джужи. К.: Прецедент, 2004. 208 с.

13. Курс кримінально-виконавчого права України : Загальна та Особлива частини; навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Джужи. К. ; Юрінком Інтер, 2000. 304 с.
14. Марисюк К.Б. Кримінально-виконавче право України в схемах і таблицях: навчальний посібник / К. Б. Марисюк. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 422 с.
15. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина : підручн. Видання 3-тє, доп і перероб. Одеса, Фенікс, 2018. 394 с.

III. Додаткова література:

1. Автухов К.А., Гель А.П., Колб О.Г. Права та законні інтереси засуджених до позбавлення волі в умовах реформування Державної кримінально-виконавчої служби України : монографія. Харків : Нац. акад. прав. наук України, 2015, 243 с.
2. Бублік О. О. Стан наукової розробленості питань працевикористання засуджених до позбавлення волі. *Право та державне управління*. 2015. № 1 (18). С. 22–26.
3. Василенко К. І. Соціально-виховна робота в системі основних засобів виправлення та ресоціалізації засуджених у виправних колоніях України середнього рівня безпеки: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 22 с.
4. Дайнега М.А., Хайновський О.О. Проблемні аспекти правового регулювання відбування покарання у виді довічного позбавлення свободи. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування*. 2016. Вип. 243. С. 213–221.
5. Джужа О. М., Колб І. О. Повага до людської гідності засуджених: поняття та шляхи забезпечення в процесі виконання-відбування покарання у виді позбавлення волі. *Актуальні проблеми прав людини, яка перебуває в конфлікті зі законом, крізь призму правових реформ*: зб. матеріалів міжнар. практ. конф. (Київ, 2 груд. 2016 р.). Київ: Ін-т крим.-викон. служби, 2016. С. 266–269.

6. Дуюнова Т. В. Особливості забезпечення конституційного права на працю засуджених до позбавлення волі та засуджених довічно. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2014. Випуск 27. С. 151–160.

7. Дуюнова Т. В. Сучасний стан наукової розробки проблем виконання покарання у виді довічного позбавлення волі. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 2. С. 326–330.

8. Ізосімова К.С. Прийом і тримання засуджених у дільниці карантину, діагностики і розподілу у виправних колоніях мінімального рівня безпеки. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. №5. С. 127–130.

9. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Кримінально-виконавча політика України: монографія. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2019. 336 с.

10. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Кримінально-виконавча політика у сфері застосування праці засуджених до позбавлення волі. *Політика у сфері боротьби зі злочинністю України: теоретичні та прикладні проблеми*: монографія / за заг. ред. проф. П. Л. Фріса та проф. В. Б. Харченка. Івано-Франківськ–Харків, 2016. С. 397–413.

11. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Про правову природу праці засуджених до позбавлення волі. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. Випуск 3, том 2. Херсон, 2014. С. 37–40.

12. Кирилюк В. А. Деякі питання залучення засуджених до позбавлення волі до праці та пропозиції щодо її оптимізації. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2017. № 2. С. 156–164.

13. Коваленко В. В. Особливості виконання військовослужбовцями покарання у виді арешту. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2023. № 5. С. 476-479.

14. Колб О. Г., Василюк І. М. Гуманне ставлення до засуджених як елемент їх права, межі гуманності при виконанні покарання у виді позбавлення волі. Актуальні проблеми прав людини, яка перебуває в конфлікті

зі законом, крізь призму правових реформ: зб. матеріалів міжнар. практ. конф. (Київ, 2 груд. 2016 р.). Київ: Ін-т крим.-викон. служби, 2016. С. 33–34.

15. Левчук Ю. К. Деякі проблемні аспекти виконання-відбування покарання у виді арешту. *Журнал східноєвропейського права*. 2018. № 51. С. 225–231.

16. Лисенко М. І. Забезпечення права на працю засуджених в умовах ізоляції. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2015. № 13. Том 2. С. 78–80.

17. Лисенко М.І. Ізоляція засуджених до позбавлення волі на певний строк: дис. ... к-та юрид. наук: 12.00.08/ Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. Харків, 2017. 218 с.

18. Мостепанюк Л. О. Довічне позбавлення волі як вид кримінального покарання: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.08. К., 2005. 180 с.

19. Неживець О. М. Теоретичні аспекти зайнятості жінок, засуджених до позбавлення волі в Україні. *Юридичний вісник*. 2012. № 1(22). С. 130–135.

20. Овчаренко А. С. Щодо ліквідації покарання у виді тримання у дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. *Вісник ХНУВС*. 2014. № 4 (67). С. 84–91.

21. Оніка Л.П. Проблемні питання виконання покарання у виді позбавлення волі стосовно засуджених неповнолітніх. *Порівняльно-аналітичне право*. 2014. № 6. С. 272–275.

22. Осауленко О.І. Диференціація та індивідуалізація виконання кримінальних покарань у виді позбавлення волі. *Проблеми пенітенціарної теорії і практики: щорічн. бюл. Київськ. ін-ту внутр. справ*. К.: КІВС, «МП Леся», 2002. С. 59–64.

23. Почанська О.С. Правові засади забезпечення прав громадян, засуджених до позбавлення волі в Україні. *Форум права*. 2017. № 4. С. 197–204.

24. Пузирьов М. С. Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі на певний строк як форма диференціації та індивідуалізації

виконання покарання. *Юридична психологія та педагогіка*. 2013. № 1. С. 174–183.

25. Пузирьов М.С. Удосконалення кримінально-виконавчого законодавства України з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк. *Право і суспільство*. 2017. №4/2. С. 162–167.

26. Саленков І. В. Режим виконання і відбування кримінального покарання у виді позбавлення волі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2011. URL: <http://inter.criminology.onua.edu.ua/?p=1915>

27. Скоков С.І. Виконання покарань у виді довічного позбавлення волі: правові та соціальні аспекти. *Проблеми пенітенціарної теорії і практики: щорічний бюлетень* / за заг. ред. д-ра юрид. наук, професора А.А. Музики. К.: КЮІ КНУВС, 2005. № 10. С. 344–351. Чеботарьова Ю. А. Правовий статус засуджених до позбавлення волі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 22 с.

28. Стулов О. Правова регламентація працевикористання засуджених до позбавлення волі: погляд крізь призму Конституції України. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 8. С. 160–163.

29. Таволжанський О. В. Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2014. 20 с.

30. Телефонко Б. М. Режим у кримінально-виконавчих установах і пенітенціарний рецидив. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2017. № 1/1. С. 117–122.

31. Чечин М. Ю. Освіта як засіб виправлення і ресоціалізації засуджених до позбавлення волі автореф. дис. ... канд. юрид. Харків, 2018. С. 23 с.

32. Чудик М. О., Мудрик К. А. Проблеми відбування покарання у виді арешту в Україні. *Право і суспільство*. 2016. № 2. Ч. 2. С. 175–179.

33. Чудик Н.О., Немоскальов А.Є. Особливості відбування покарань неповнолітніми особами. *Право і суспільство*. 2016. № 2. С. 180–182.

34. Шинальський О.І. Права людини в місцях позбавлення волі. *Вісник прокуратури*. 2006. № 3. С. 5–14.

35. Яковець І., Автухов К., Таволжанський О. Виправлення засуджених через застосування кримінальних покарань: реалії та перспективи. *Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані*: монографія / за ред. проф. О. В. Козаченка, проф. Є. Л. Стрельцова. Миколаїв: Іліон, 2016. С. 126–162.

36. Яковець І.С. Первинна класифікація засуджених до позбавлення волі та їх розподіл в установи виконання покарань: монографія. Х.: Вид-во «Кроссруд», 2006. 208 с.

37. Яковець І. С. Теоретичні та прикладні засади оптимізації процесу виконання кримінальних покарань: монографія. Харків: Право, 2013. 392 с.

Тема 5. Оптимізація системи виконання покарань в Україні.

Перелік питань для вивчення:

1. Механізм визначення ефективності виконання покарань.
2. Основні напрямки оптимізації процесу виконання покарань.
3. Суб'єкти та об'єкти оптимізації процесу виконання покарань.

Оптимізація – це процес вибору найкращого з можливих варіантів. Система виконання покарань України потребує реформування та приведення у відповідність до європейських стандартів, що можливо досягти шляхом оптимізації процесу виконання покарань. У процесі вивчення теми студентам необхідно дослідити існуючі проблеми функціонування системи виконання покарань України та запропонувати шляхи їх усунення. Необхідно проаналізувати показники ефективності виконання покарань. Варто також зосередити увагу на дослідженні процесу оптимізації виконання покарань, його суб'єктів та об'єктів.

Питання для самоконтролю:

1. Перелічити суб'єктів оптимізації процесу виконання (відбування) покарань.
2. Яка роль Міністерства юстиції України в процесі оптимізації виконання (відбування) покарань?
3. Які проблеми існують у сфері соціального захисту працівників органів та установ виконання покарань?
4. Які шляхи вирішення проблем у сфері соціально-виховної роботи із засудженими?

Практичні завдання:

1. Назвати показники ефективності виконання покарань.
2. Підготувати есе на тему: «Оптимізація створення умов для виправлення й ресоціалізації засуджених».
3. Назвати проблеми і перспективи реформування виробничо-господарської діяльності у системі виконання покарань.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

I. Нормативно-правові акти:

1. Європейські пенітенціарні (в'язничні) правила 12.02.1987 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_032
2. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
3. Кримінальний кодекс України від 5.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
4. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>

5. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI05. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page18>
6. Мінімальні стандартні правила ООН стосовно заходів, не пов'язаних з тюремним ув'язненням (Токійські правила) 14.12.1990 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_907
7. Мінімальні стандартні правила ООН, які стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила) 29.11.1985 р. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_211
8. Мінімальні стандартні правила поводження з ув'язненими 30.08.1955 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_212
9. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>
10. Про Державну кримінально-виконавчу службу України: Закон України від 23.06.2005 р. № 2713-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2713-15>
11. Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/160-19?test=NOaMfL2dtr58Lry6ZiEWNJ7fHI48Us80msh8Ie6>
12. Про схвалення Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022-2024 роках: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 р. № 1153-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2022-%D1%80#Text>

II. Підручники та навчальні посібники:

1. Автухов К.А. Кримінально-виконавче право: навч. посіб. (відповіді на екзаменаційні питання та питання до практичних занять) / за заг. ред. А. Х. Степанюка. Х.: Право, 2015. 160 с.

2. Богатирьов І. Г. Кримінально-виконавче право : навч. посіб. Чернігів, 1998. 164 с.
3. Гель А.П. Кримінально-виконавче право України: навч. посіб. / за ред. А. Х. Степанюка. К. : Юрінком Інтер. 2008. 624 с.
4. Кримінально-виконавче право: Навчальний посібник / за ред. Т.А. Денисової. К.: Істина, 2008. 400 с.
5. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / за ред. М. І. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. Київ - Харків : Юрінком Інтер - Право, 2002. 416 с.
6. Кримінально-виконавче право України (Загальна та Особлива частини) : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Джужи. [2-ге вид.]. К.: Юрінком Інтер, 2002. 448 с.
7. Кримінально-виконавче право України: підручник / за заг. ред. В. М. Трубникова. Х. : Право. 2001.384 с.
8. Кримінально-виконавче право України: підручник / за ред. А. Х. Степанюка. Х.: Право, 2006. - 256с.
9. Кримінально-виконавче право України. Загальна та Особлива частини: підручник / за заг. ред. д.ю.н., проф. О. М. Литвинова та д.ю.н., проф. А. Х. Степанюка. Київ: ВД «Дакор», 2015. 632 с.
- 10.Кримінально-виконавче право України: підручник: у 2-х т. / А. А. Музика, В. Я. Конопельський, Є.О. Письменський та ін.; за заг. ред. д.ю.н., проф. Є. Ю. Бараша. Київ: Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т. П., 2018. Т. 1. 364 с. – Т. 2. 622 с.
- 11.Кримінально-виконавче право України (у схемах та таблицях): навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Олефіра та проф. О. Г. Колба. Київ, 2016. 264 с.
- 12.Кримінологія : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Джужи. К.: Прецедент, 2004. 208 с.

13. Курс кримінально-виконавчого права України : Загальна та Особлива частини; навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Джужи. К. ; Юрінком Інтер, 2000. 304 с.
14. Марисюк К.Б. Кримінально-виконавче право України в схемах і таблицях: навчальний посібник / К. Б. Марисюк. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 422 с.
15. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина : підручн. Видання 3-тє, доп і перероб. Одеса, Фенікс, 2018. 394 с.

III. Додаткова література:

1. Богатирьов І. Г. Соціальна робота із засудженими в Україні: навч. посіб. / І.Г. Богатирьов, С. В. Лучко, М.С. Пузирьон / за заг. ред. І. Г. Богатирьова. К. : ВД «Дакор». 2013. 200 с.
2. Богатирьов І. Г Доктринальна модель побудови пенітенціарної системи України нового типу (інноваційний проект). К. : ВД «Дакор». 2014. 56 с.
3. Гранкіна В. І. Щодо впровадження інституту пробації в Україні. *Правовий часопис Донбасу*. 2020. № 2 (71). С. 135-141.
4. Журавель Д.В., Крайник Г.С. Аналіз мінімальних стандартів правил поводження з в'язнями (правил Нельсона Мандели) через призму недосконалостей їх використання на теренах України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. № 9(49), 3 т., 2018. С. 31-33.
5. Іваньков О.І. Міжнародно-правові стандарти у сфері забезпечення захисту прав засуджених до позбавлення волі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. 16 с.
6. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Кримінально-виконавча політика України: монографія. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2019. 336 с.
7. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Кримінально-виконавча політика у сфері застосування праці засуджених до позбавлення волі. *Політика в сфері боротьби зі злочинністю України: теоретичні та прикладні проблеми:*

монографія / за заг. ред. проф. П.Л. Фріса та В.Б. Харченка. – Івано-Франківськ-Харків, 2016. С. 397-413.

8. Кернякевич-Танасійчук Ю.В. Професійні захворювання в галузі юриспруденції. *Науковий вісник Херсонського державного університету (Серія: Юридичні науки)*. 2014. Випуск 6-1, том 2. С. 39-42.

9. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Кримінально-виконавча політика та пенітенціарна політика: співвідношення понять. *Теоретичні та практичні засади протидії злочинності в сучасних умовах: тези доповідей та повідомлень учасників Міжнародної науково-практичної конференції 16 жовтня 2015 р.* Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. С. 124-125.

10. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Ефективність діяльності органів та установ виконання покарань: критерії її оцінювання. *Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (10 листопада 2017 року) / упор. О. В. Авраменко, С. С. Гнатюк, І. В. Красницький.* Львів: ЛьвДУВС. С. 99–100.

11. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Ефективність окремих видів покарань. *Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах: збірник тез Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 9 листопада 2018 року) / упор. О. В. Авраменко, С. С. Гнатюк, І. В. Красницький, С. І. Мельник.* Львів: ЛьвДУВС, 2018. С. 86–88.

12. Клімов М. В. Побудова та застосування моделей пенітенціарного персоналу як науково-педагогічна проблема. *Проблеми пенітенціарної теорії і практики.* К. : РВВ КІВС, 2000. № 5. С. 231- 237.

13. Кондратішина В. В. Кримінально-виконавча політика України: формування та реалізація: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право». Львів. 2009. 20 с.

14. Кримінально-виконавчий кодекс України : науково-практичний коментар / [Степанюк А. Х., Яковець І. С.]; за заг. ред. А. Х. Степанюка. Х.: ТОВ «Одісей», 2005. 560 с.

15. Круглова А. Є. До питання про критерії оцінювання ефективності діяльності органів та установ виконання покарань. *Кримінально-виконавча політика України та Європейського Союзу: розвиток та інтеграція*: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 27 листоп. 2015 р.) К.: Ін-т крим.-викон. служби, 2015. С. 169–172.
16. Левченко Ю. О., Василевич В. В. Окремі аспекти оптимізації системи органів та установ виконання покарань. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2022. № 4, Том 12. С. 40-48.
17. Мельничук І. І. Удосконалення системи виконання покарань в Україні на основі міжнародного досвіду. *«Молодий вчений»*. 2018. № 5 (57). С. 255-259.
18. Мергель М. Р. Ефективність покарання: поняття та критерії визначення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 8. С. 365-368.
19. Прусс В. М. Пенітенціарна система України : монографія / В. М. Прусс, Д. В. Ягунов. О. : Фенікс, 2006. 252 с.
20. Романенко О. В. Пенітенціарна функція демократичної правової держави та роль громадянського суспільства в механізмі її реалізації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право». К. 2004. 21 с.
21. Севостьянов В. П. Кримінально-виконавча система України: від кризи до стагнації. *Форум права*. - 2010. № 4. - С 804-809.
16. Степанюк А. Х. Втілення міжнародних стандартів у практику діяльності кримінально-виконавчої системи України : монографія / А. Х. Степанюк, І.С. Яковець. Харків : “Кроссрод”, 2007. 184 с.
22. Трубников В. Проблеми реформування кримінально-виконавчої системи України. *Вісник Академії правових наук України*. 2001. №1(24). Х.: Право. 2001. С. 168-175.
23. Фріс П. Л. Деякі питання політики у сфері боротьби зі злочинністю у сучасних умовах. *Особливості формування законодавства України: філософсько-правові, історичні та прикладні аспекти*: Матеріали II

Всеукраїнської науково-практичної конференції (27 березня 2015 року. м. Івано-Франківськ). - Івано-Франківськ: Івано-Франківський університет права імені Короля Данила Галицького. 2015. С. 74-82.

24. Чомшашавілі О. Ш., Микитась І. М. Зарубіжний досвід діяльності системи виконання покарань. *Вісник Академії адвокатури України. Серія «Право: наука, практика»*. 2011. № 3 (22). С. 133-139.

25. Шкута О. О. Теоретико-прикладні засади функціонування кримінально-виконавчої системи України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Ірпінь, 2018. 18 с.

26. Яковець І. С. Теорія та практика оцінки ефективності діяльності Державної кримінально-виконавчої служби України. *Проблеми законності: респ. міжвідом. наук. зб.* Харків. 2008. Вип. 97. С. 144-152.

21. Ягунов Д. В. Державне управління пенітенціарною системою України: механізм ресоціалізації засуджених: автореф. дис. ... канд. наук з держ. управління. Одеса, 2004. 21 с.

22. Ягунов Д. В. Пенітенціарна система України: історичний розвиток, сучасні проблеми та перспективи реформування: монографія / Д. В. Ягунов; Державна пенітенціарна служба України. 4-те вид., перероб. та доп. Одеса: Фенікс, 2011. 446 с.

23. Яковець І. С. Загальні підходи до визначення методів оптимізації процесу виконання кримінальних покарань. *Питання боротьби зі злочинністю: збірник наукових праць*. 2014. Випуск 27. С. 166–173.

24. Яковець І. С. Загальнонауковий підхід до визначення категорії «оптимізація процесу виконання кримінальних покарань». *Питання боротьби зі злочинністю: збірник наукових праць*. 2013. Випуск 25. С. 149–159.

25. Яковець І. С. Теоретичні та прикладні засади оптимізації процесу виконання кримінальних покарань: монографія. Харків: Право. 2013. 392 с.